

Gyógyszertári asszisztens-képzés Szegeden

Dr. Kata Mihály és dr. Regdon Géza

A Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Egyetem Gyógyszerésztudományi Kara – a vonatkozó törvények és rendeletek alapján – 1996. október elejétől érettségi utáni, 2 éves, önköltséges, iskolarendszeren kívüli, nappali tagozatos gyógyszer-tár i asszisztens-képzést indít, ami szakirányú továbbképzésnek minősül.

A szerzők a jelenlegi helyzet bemutatásával, a képzés céljaival, formájával, ütemezésével és a jelentkezés feltételeivel foglalkoznak. A részletes tantervet és a pénzügyi feltételeket is ismertetik.

1. A jelenlegi helyzet

Az nem mondható – természetesen nagyon is érthető okokból – hogy az elmúlt években a magyar gyógyszerészek központi gondja az asszisztens- és a szakasszisztens-képzés lett volna. Csupán *Füleki Mariann*, a Gyógyszertári Szakdolgozók Egyesülete országos vezetőségének tagja cikkeire utalunk [1–2]. Egyetértünk vele, amikor a gyógyszertárak privatizációjáról, a gyógyszerészetről szóló törvényről és a hazai gyógyszerészetben ható tendenciákról nyilatkozik. Egyrészt kétségtelen, hogy miközben most kb. 600-al több gyógyszertár van az országban, addig a végzett gyógyszerészek száma nem változott. Ugyanakkor – ezzel párhuzamosan – százával helyezkedtek el fiatal kollégáink gyógyszertár- és orvoslátogatóként. Elég sokan kerültek a vállalkozó szféra más területeire is, tehát jelenleg *nincs elég gyógyszerész*.

Másrészt a gyógyszernek nem minősülő gyógyhatású preparátumok tömeges térhódításával, az OTC-szerek számának intenzív növekedésével és az egyéb egészségügyi, babaápolási, ill. kozmetikai készítmények fokozódó gyógyszertári forgalmával arányosan *nem növekedett az asszisztensek száma sem*, sőt, korábbi létszámú képzésük is évek óta szünetel. Ugyanis az 1990-es évekig a képzés a megyei gyógyszertári központok szervezésében volt, ez a forma azonban véglegesen megszűnt (jelenleg csak Budapesten és Sopronban folyik képzés).

További tényezők: a számítógépek gyógyszertári alkalmazásának teljessé válása és – ezzel ellentétben – a magisztrális gyógyszerek rendelésének csökkenése. Utóbbi – bár kétségtelenül tendencia az egész világon – itthon azonban még nem lehet teljesen „leírni és lezárni” és éppen most nem, amikor a gyári készítmények ára esetenként elképesztően magas és folyamatosan emelkedik.

Ugyancsak folyamatosan csökken az asszisztensek száma a nyugdíjazások és a pályaelhagyások következtében is. Pedig *az asszisztensek munkájára* nemcsak a gyógyszertárakban van szükség, hanem pl. a gyógyszer-gyártó üzemekben és a nagykereskedésben is. A hagyományos manuális tevékenység mellett egyre növekvő mértékben vesznek részt a nem vény-köteles készítmények, továbbá a drogok, gyógytermékek, kozmetikumok és gyógyászati segédeszközök expedálásában. Bekapcsol-

lódnak az egészségügyi felvilágosításba, a gyógyszerek árazásába és a számítógépes adminisztrációba is.

Képzésükre igény jelentkezik azért is, mert a gyógyszer-tulajdonosok családtagjai szívesen megszereznék ezt a képesítést, hogy a család gyógyszertárában dolgozhassanak.

2. A képzés

Célja: gyógyszertári asszisztensi munkakör ellátására alkalmas, megfelelő szintű elméleti ismeretekkel és gyakorlati készséggel, ill. szemlélettel rendelkező asszisztensek képzése.

Formája: ún. post secondary, önköltséges, 2 éves, iskolarendszeren kívüli, nappali tagozatos képzés a SZOTE Gyógyszerésztudományi Kar szervezésében. A hallgatók a gyakorlatok nagyobb részét gyógyszertárban teljesítik azzal a feltétellel, hogy a gyógyszertári gyakorlat helyét a jelöltek maguk keresik meg.

Ütemezése: Úgy tervezzük, hogy ez a Kar vezetésével és oktatóinak, valamint az ÁOK munkatársainak részvételével, továbbá ún. „oktató” gyógyszertárak bevonásával történjék. A képzés összórászáma 2037 óra, ami 757 óra egyetemen szervezett – főleg – elméleti és 1280 óra gyógyszertári gyakorlati részből tevődik össze.

Az egyetemi képzés – 4x6 hetes bontásban – 24 hetes: (heti 5 nap és napi 6–7 órás elfoglaltság). Az egyetemi előadásokat és gyakorlatokat 1996 és 1997 decemberben, ehhez kapcsolódóan 1997 és 1998 januárban, valamint 1997 és 1998 május–június hónapban tervezzük.

A hallgatók a képzési összórászámból 1280 órát – négy egyenlő részletben, 320 órás szakaszokban – gyógyszertárban töltenek (8–8 hét, heti 40 óra), ahol a Kar által megadott tematika szerint meghatározott gyakorlati tevékenységet végeznek.

3. Jelentkezési feltételek

A jelentkezés feltételeit az alábbiakban összegezhetjük:

– gimnáziumi vagy szakközépiskolai – lehetőleg legalább közepes eredményű – érettségi,

– aláírt képzési szerződés; ebben az Egyetem vállalja a

képzést, a jelölt pedig azt, hogy a tanfolyam díját előre befizeti, valamint azt is, hogy a gyógyszerügyi gyakorlati helyről maga gondoskodik és – ha szükséges – a gyakorlati díjat is maga rendezzi;

– orvosi alkalmassági igazolás,

– erkölcsi bizonyítvány, amennyiben 1995-ben vagy régebben érettségizett és

– a tandíj egy összegben történt befizetésének igazolása.

Korhatár nincs. Felvételi vizsgát nem kell tenni.

Kiknek a jelentkezésére számítunk? – A tanfolyamon általában bárki részt vehet, aki az egészségügyi pálya iránt érdeklődik és e feltételeknek megfelel. Szakmán belül gyógyszerészek felesége vagy férje, gyermeke és rokona. Továbbá azok az egyetemre jelentkezett fiatalok, akik nem kerültek be a gyógyszerésztudományi karok egyikére sem. *Terveink szerint* a tanfolyamot kiváló szinten teljesítő asszisztenseknek lehetővé tesszük, hogy tanulmányait – felvételi vizsga nélkül – mint elsőéves gyógyszerészhallgatók folytathassák

A képzési terv kialakításakor *figyelembe vettük* az 1994. évi LXXIX. (közoktatási) és LXXVI. (szakképzésről szóló) törvény idevonatkozó fejezeteit. Továbbá a munkaügyi miniszter 10/1993 (XII 30.) MüM rendeletét a szakmai vizsgáztatás általános szabályairól és a népjóléti miniszter 13/1995. (III. 24.) NM rendeletét a gyógyszerügyi szakasszisztens szakképesítés szakmai követelményeinek kiadásáról, valamint a 38/1995. (X. 7.) NM rendeletet az egyes egészségügyi szakképesítések szakmai követelményeinek kiadásáról [3–7].

Messzemenően *tekintetbe vettük* a gyógyszerügyi asszisztens-képzésre vonatkozó NM-kerettanterv szempontjait [8]. Egyébként az illetékesek már összeállították az asszisztens-képzéshez kapcsolódó követelményrendszert is, annak tárcaközi egyeztetése folyamatban van és várhatóan hamarosan megjelenik. Tudatában vagyunk annak, hogy a minisztériumi követelményeket be kell tartanunk és a záróvizsga elnökét is a minisztériumtól kell kérnünk. E törvényi háttér ismeretében a képzés megindítható.

A kezdeményezés ellen csupán egyetlen, ám nem jelentéktelen *ellenérv* szól: valakikben nehogy újra felébredjen az ún. kétképcsős gyógyszerész-képzés szerencsétlen ötletét.

4. Részletes tanterv

A 2 éves képzést 4 ciklusban tartjuk.

1. ciklus:

1.1. 1996. október–november: 8 hetes gyógyszerügyi gyakorlat, heti 40 óra, összesen 320 óra, minősítéssel.

1.2. 1996. december–1997. január: 6 hetes elméleti képzés Szegeden, heti 5 nap és napi 6–7 óra, vizsgákkal:

Tantárgyak	óra	vizsga
Gyógyszerügyi üzemvitel, informatika	20	–
Gyógyszerkémia	60	vizsga
Gyógyszertechnológia elmélet	40	vizsga
Alkalmazott latin	15	közös
Elsősegélynyújtás	12	vizsga
Összesen	147 óra	

2. ciklus:

2.1. 1997. március–április: 8 hetes gyógyszerügyi gyakorlat, heti 40 óra, összesen 320 óra, minősítéssel.

2.2. 1997. május–június: 6 hetes elméleti és gyakorlati képzés Szegeden, mint előbb, vizsgákkal:

Tantárgyak	óra	vizsga
Gyógyszerhatástan	30	vizsga
Gyógyszerkémia	55	vizsga
Gyógyszertechnológia elmélet	30	–
Gyógyszertechnológia gyakorlat	30	–
Gyógynövény- és drogismeret	30	–
Gyógyszerügyi üzemvitel, informatika	20	vizsga
Összesen	195 óra	

3. ciklus:

3.1. 1997. október–november: 8 hetes gyógyszerügyi gyakorlat, heti 40 óra, összesen 320 óra, minősítéssel.

3.2. 1997. december–1998. január: 6 hetes elméleti és gyakorlati képzés Szegeden, mint előbb vizsgákkal:

Tantárgyak	óra	vizsga
Gyógynövény- és drogismeret	45	vizsga
Gyógyszerhatástan	60	vizsga
Gyógyszertechnológia elmélet	20	–
Gyógyszertechnológia gyakorlat	40	gyak jegy
Népegészségtan, járványtan	30	–
Összesen	195 óra	

4. ciklus:

4.1. 1998. március–április: 8 hetes gyógyszerügyi gyakorlat, heti 40 óra, összesen 320 óra, minősítéssel.

4.2. 1998. május–június: 6 hetes elméleti és gyakorlati képzés Szegeden, mint előbb vizsgákkal:

Tantárgyak	óra	vizsga
Gyógyszertechnológia elmélet	30	vizsga
Gyógyszertechnológia gyakorlat	80	gyak jegy
Gyógyszerhatástan	45	vizsga
Népegészségtan, járványtan	30	vizsga
Magatartástan-pszichológia	20	vizsga
Összesen	205 óra	

Konzultáció záróvizsga előtt

5. Komplex záróvizsga (első ízben 1998. júliusában).

Magyarázat a tantervhez: a felsorolt tantárgyak lényegében *tantárgy-csoportokat* jelentenek. *Pl.* a „Gyógyszerhatástan” magában foglalja az Anatómiát, Élettant és Kórélettant is, természetesen csak a szükséges mértékben; a Gyógyszertechnológia-blokk tartalmazza a Kozmetikai ismereteket, a Gyógyszerésztörténetet és a Gyógyszerészi propedeutikát; a Gyógynövény- és drogismereti tárgyba beleértendők a Gyógytermékek is; a Magatartás-pszichológia blokkon belül tanulják a Pszichológiát, az Egészségnevelést, a Kommunikációt és a Gyógyszerügyi etikát.

Tankönyvek és jegyzetek: a hallgatók az első évfolyamon jegyzet-kéziratokból tanulnak. Az oktatókat az elő-

adások tartására a dékán kéri fel, ami egyúttal jegyzetírási kötelezettséget is jelent. A jegyzetet az első záróvizsga kezdetéig kell elkészíteni. Az előadásokra szóló felkérés legalább 3 évre érvényes. A jegyzetek szakmai színvonalát a jobb kell legyen, mint az „Egészségügyi szakiskolák tankönyve” sorozat könyveit.

Terveink alapján a fenti képzést – igény szerint – minden második évben újra indítjuk.

5. Tandíj

Magyarországon az ilyen jellegű képzések díja általában 30–60 ezer Ft/év. 40 fős tanfolyamra számítva fél-évenként 35 ezer Ft, azaz összesen 140 ezer Ft/fő. Amennyiben ennél többen jelentkeznek (pl. 50 fő), akkor a tanfolyamdíj különbözetét visszafizetjük. A záróvizsga díja 15 ezer Ft.

Megjegyzések: az 1994. évi I. sz. törvény szerint a *regisztrált munkanélküliek* – a megyei munkaügyi központoktól – csoportos vagy egyéni támogatásban részesülhetnek; előbbieknek a teljes tandíjat, az egyénieknek viszont maximálisan a tandíj 60%-át engedik el. Ezeket fél-évenként kell megpályáznunk.

A *munkaviszonyban állók* ún. továbbfoglalkoztatási támogatást kaphatnak, amire ugyancsak fél-évenként kell pályázni. Mértéke legfeljebb a tandíj 50%-a lehet. Ehhez különböző nyilatkozatok, költségvetési tervek, tanulmányi szerződés és hasonlóak kellenek. Számunkra inkább ennek alkalmazása látszik járható megoldásnak.

Ami a *gyógyszertári gyakorlatot* illeti, fontos kiemelni, hogy első évben a hallgatók nem számíthatnak munkaadónak (felelősséggel is csak a záróvizsga után működhetnek). El kell döntenünk, hogy ezért a jelölt fizet-e egy csekély összeget a gyógyszerésznek vagy fordítva, ill. egyik fél sem fizet.

Továbbá: véleményünk szerint asszisztens-jelöltet csakis teljes körű forgalmat lebonyolító – tehát magisztrális gyógyszereket is előállító – gyógyszerész foglalkoztathat. A szakmai gyakorlaton jelenléti ívet kell vezetni és a hallgató munkáját írásban minősíteni kell.

A tanfolyam résztvevői – a felsőoktatási törvény alapján – *hallgatói státuszba* kerülnek, ami azt jelenti, hogy indexet és diákigazolványt kapnak; ez jogosít kedvezményes utazásra, étkezhetnek az egyetem menzáján, ill. – korlátozott számban – egyetemi kollégiumban lakhatnak stb.

A képzés jövőbeni tervei: az asszisztens-képzés minden bizonnyal érdeklődésre tart számot, de e helyen is megjegyezni kívánjuk, hogy *új évfolyam indítását csak minden második évben tervezzük*. Ennek elsősorban személyi és technikai okai vannak (az egyetemi oktatók létszámának csökkentése, tantermi és laboratóriumi elhelyezési nehézségeink).

6. Jelentkezési határidő és cím

Ürlap kitöltése és visszaküldése, továbbá a részvételi díj befizetése legkésőbb 1996. szeptember 15-ig. Részletes felvilágosítás ugyancsak az alábbi címen kérhető: SZOTE Gyógyszerésztudományi Kar Dékáni Hivatala

6720 Szeged, Zrínyi u. 9. Levélcím: H-6701 Szeged, Postafiók 121. Telefon és fax: 06-62 312-186.

7. Hivatkozások

1. *Füleki M.*: Gyógyszerészi Hírlap 5 (8), 10 (1995. szeptember) – 2. *Füleki M.*: Gyógyszerészi Hírlap 7 (3), 31 (1996. március) – 3. Magyar Közlöny, 107. szám, 1993. augusztus 3, 5730 oldal – 4. Magyar Közlöny, 9. szám, 1993. július 21, 5259. oldal – 5. Magyar Közlöny, 191. szám, 1993. december 30, 11554. oldal – 6. Népjóléti Közlöny, XLV (7), 705. oldal (1995. április 19.) – 7. Magyar Közlöny, 85. szám, 1995. október 7, 4931. oldal – 8. NM-kerettanterv gyógyszerészeti asszisztens képzéséhez, 1996.

M. Kata, G. Regdon: *Education of pharmacy-assistants at Szeged*

SZOTE Gyógyszerésztudományi Kar, Szeged, Zrínyi u. 9. – 6720

A Fővárosi és Pest Megyei Egészségbiztosítási Pénztár Ceglédi Kirendeltségének gyógyszerész munkacsoportjánál megüresedett

ellenőrszob főgyógyszerészi státus

betöltésére gyógyszerészeti elszámolási gyakorlatokkal rendelkező gyógyszerész jelentkezését várjuk a budapesti 321-4499 telefonszámon.